

Opinia

Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych nr 143/2012 z dnia 16 lipca 2012 r.

o projekcie programu „Edukacja prozdrowotna – Dbam o zdrowie” w ramach Powiatowego Programu Promocji Zdrowia na rok 2012 realizowanego przez powiat Legionowo

Po zapoznaniu się z opinią Rady wydaję negatywną opinię o projekcie programu zdrowotnego „Edukacja prozdrowotna – Dbam o zdrowie” powiatu Legionowo.

Uzasadnienie

Projekt nie zawiera kluczowych informacji, takich jak: określenie budżetu opis problemu zdrowotnego, dane na temat epidemiologii, określenie rodzaju planowanych interwencji (np. liczby warsztatów czy spotkań edukacyjnych), efektów i mierników efektywności, informacje na temat monitorowania i ewaluacji.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest projekt programu zdrowotnego „Edukacja prozdrowotna – Dbam o zdrowie”, mający na celu propagowanie wśród dzieci odpowiedzialności za własne zdrowie oraz wiedzy na temat higieny jamy ustnej i całego ciała. W ramach programu organizowane mają być warsztaty edukacyjne w zakresie zdrowego i higienicznego trybu życia. Zajęcia obejmowały będą tematykę zdrowego odżywiania się (w tym rozróżniania zdrowych i niezdrowych produktów), dbania o higienę jamy ustnej (w tym naukę prawidłowej techniki mycia zębów) i ogólnej higieny. Populacją docelową są dzieci uczęszczające do najmłodszych grup przedszkoli z terenu powiatu legionowskiego.

W projekcie nie podano żadnych informacji na temat środków finansowych przeznaczonych na realizację programu.

Problem zdrowotny

Problem zdrowotny nie został sprecyzowany przez autorów projektu, jednak z treści programu wynika, że główny nacisk położony będzie na edukację w kierunku zdrowego i racjonalnego odżywiania.

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje nadwagę i otyłość jako nieprawidłową lub nadmierną akumulację tłuszczu, stanowiącą zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Otyłość jest jedną z najważniejszych przewlekłych chorób niezakaźnych, która przybrała charakter epidemii. Nadwaga i otyłość są głównymi czynnikami ryzyka dla wieku chorób przewlekłych i według ekspertów klinicznych, niosą za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla funkcjonowania fizycznego, psychicznego i społecznego otyłego człowieka. Otyłość ma wpływ na samoocenę pacjenta, niezadowolenie z kształtów i masy swojego ciała, poczucie winy i bezradności, może być przyczyną depresji, nadużywania alkoholu, leków lub narkotyków. Złe nawyki żywieniowe nabyte w dzieciństwie utrwalają się i mają wpływ na

rozwój otyłości w społeczeństwie, a ta z kolei przyczynia się do problemów społecznych, np. bezrobocia.

Alternatywne świadczenia

Nie dotyczy.

Wnioski z oceny przeprowadzonej przez Agencję

Wnioski z przeprowadzonego przeglądu dowodów naukowych, rekomendacji klinicznych oraz opinii ekspertów, dotyczących programów edukacji w zakresie zdrowego odżywiania oraz profilaktyki i leczenia nadwagi i otyłości Agencja podsumowuje następująco:

- Programy dotyczące edukacji z zakresu zdrowego odżywiania oraz profilaktyki i leczenia nadwagi i otyłości powinny być realizowane przez jst ze względu na bliski kontakt z pacjentami oraz znajomość potrzeb społeczności lokalnej.
- Programy profilaktyki powinny obejmować zarówno populację zdrową (profilaktyka pierwotna), jak i populacje cierpiące na nadwagę i otyłość (profilaktyka wtórna).
- Edukacja jest podstawą wszelkich interwencji medycznych. Edukacją zdrowotną powinny zajmować się osoby wykwalifikowane w tym kierunku.
- Programy zdrowotne dotyczące nadwagi i otyłości powinny być prowadzone począwszy od dzieci przedszkolnych i szkolnych ze szczególnym uwzględnieniem tych grup wiekowych.
- Programy polegające na edukacji dzieci powinny obejmować także rodziców i opiekunów oraz całe rodziny.
- Najskuteczniejsze są programy wieloletnie oraz programy wielokomponentowe. Należy włączać w nie dietę, aktywność fizyczną oraz psychologiczne terapie behawioralno-poznawcze.
- Należy wprowadzać zmiany środowiskowe sprzyjające utrzymaniu zdrowego stylu życia.
- Interwencje edukacyjne powinny aktywnie włączać uczestników w zajęcia.
- Badania przesiewowe w szkołach powinny odbywać się z zachowaniem prawa do intymności.
- Zalecanym wskaźnikiem nadwagi i otyłości u dzieci jest pomiar wskaźnika BMI skorygowany o wiek i płeć w postaci centyli. Normy w populacji polskiej to: dla nadwagi pomiędzy 90 a 97 centylem, dla otyłości powyżej 97 centyli.
- Zalecanym wskaźnikiem nadwagi i otyłości u dorosłych jest pomiar BMI, obwodu talii oraz WHR. Otyłość stwierdza się dla wartości powyżej 80 cm u kobiet i 94 cm u mężczyzn.
- W przypadku potwierdzonej nadwagi i otyłości zaleca się wykonać podstawowe badania laboratoryjne w celu wykluczenia chorób towarzyszących: nadanie ciśnienia krwi, badanie poziomu glukozy we krwi, lipidogram.
- Programy obejmujące zmianę diety u dorosłych powinny polegać na ograniczeniu kaloryczności dziennej racji żywieniowej o 500-1000 kcal/dzień. Zaleca się redukcję wagi o 5-10% w ciągu 6 miesięcy lub 0,5-1/tydz.
- Nieliczne dostępne dane na temat efektywności kosztowej wskazują na potencjalną efektywność kosztową programów profilaktyki otyłości.
- Otyłość jest jednym z podstawowych czynników etiologicznych choroby zwyrodnieniowej kolan, bioder oraz kręgosłupa. Zasadnym jest łączenie diagnostyki i terapii choroby zwyrodnieniowej stawów z profilaktyką i leczeniem otyłości.
- Odnalezione dane oraz opinie ekspertów potwierdzają bezpieczeństwo interwencji profilaktyki otyłości oraz edukacji w zakresie zdrowego żywienia.

W raporcie Agencji odnoszącym się do programu powiatu Legionowo odnotowano, że projekt nie zawiera wielu kluczowych informacji, jakie powinny znaleźć się w prawidłowo zaprojektowanym projekcie programu zdrowotnego, m.in.:

- wskazanie autora projektu,
- precyzyjny opis problemu zdrowotnego informacje na temat epidemiologii,
- określenie budżetu i kosztów jednostkowych,
- wskazanie , jakie interwencje będą zastosowane, wskazanie liczby warsztatów i spotkań edukacyjnych oraz informacja, jakie kompetencje powinien posiadać edukator,
- określenie oczekiwanych efektów i mierników efektywności,
- opis organizacji programu,
- informacje o monitorowaniu i ewaluacji.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, wydaję opinię jak na wstępie.

Tryb wydania opinii

Opinię wydano na podstawie art. 48 ust. 2a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z uwzględnieniem raportu „Edukacja prozdrowotna - Dbam o zdrowie” w ramach Powiatowego Programu Promocji Zdrowia na rok 2012 realizowanym przez powiat Legionwo, nr: AOTM-OT-441-71/2012, Warszawa, czerwiec 2012 i aneksu „Edukacja w zakresie zdrowego odżywiania oraz profilaktyka i leczenie nadwagi i otyłości – wspólne podstawy oceny”, Aneks do raportów szczegółowych, czerwiec 2012.